

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Miłosz Motyka

DOZE-I.050.11.2024.SB
3121441.12209024.9866489
Warszawa, 17-04-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr K10INT2164 Pana Posła Dariusza Mateckiego z 28 marca 2024 r. w sprawie stworzenia 700 lokalnych wspólnot energetycznych generujących własny, tańszy prąd, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Na wstępie uprzejmie informuję, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska, mając na uwadze, że rozwój energetyki obywatelskiej, opartej o wspólnoty lokalne, generujące własny, tańszy prąd jest jednym z głównych kierunków transformacji energetycznej, zrealizowało szereg działań stymulujących ten rozwój, z których najważniejsze to inicjatywy ustawodawcze w odniesieniu do obywatelskich społeczności energetycznych, a także spółdzielni energetycznych i klastrów energii.

W ramach implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, dalej: „dyrektywa RED II”, ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1681), wprowadzone zostały regulacje dotyczące obywatelskich społeczności energetycznych dalej: OSE.

Przedmiotem działalności obywatelskiej społeczności energetycznej może być wytwarzanie, dystrybucja, obrót, agregacja, magazynowanie energii elektrycznej, realizowanie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz świadczenie usług w zakresie ładowania pojazdów elektrycznych swoim członkom lub udziałowcom, w sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 110 kV.

Stworzenie ram prawnych działania OSE miało na celu umożliwienie odbiorcom końcowym energii elektrycznej bezpośredniego udziału w wytwarzaniu, zużyciu oraz dzieleniu się energią elektryczną z innymi odbiorcami. Pozwala to na zapewnienie jej członkom przystępnej cenowo energii elektrycznej w odróżnieniu od tradycyjnych przedsiębiorstw energetycznych, których głównym celem działania jest dążenie do osiągnięcia zysku. Uczestnictwo w obywatelskiej społeczności energetycznej przysłużyć się może również do zwiększenia efektywności energetycznej na poziomie gospodarstw domowych dzięki zmniejszeniu zużycia energii elektrycznej i obniżeniu cen dostaw.

Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego OSE, poprzez implementację dyrektywy RED II, to szansa na zwiększenie efektywności energetycznej na poziomie gospodarstw domowych oraz pomoc w zwalczaniu ubóstwa energetycznego na terenie działania społeczności energetycznych.

Należy także podkreślić, że w Polsce współpraca w zakresie produkcji energii z odnawialnych źródeł energii na poziomie lokalnym może być prowadzona także w formie klastrów energii i spółdzielni energetycznych.

W celu wzmocnienia roli tych społeczności energetycznych w krajowym systemie energetycznym, w odpowiedzi na postulaty branży, Ministerstwo Klimatu i Środowiska przygotowało nowe rozwiązania legislacyjne, które zostały zawarte w ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1762), dalej: „ustawa z 17 sierpnia 2023 r.”. Celem tej interwencji prawnej było zapewnienie przejrzystych zasad współpracy w ramach klastrów energii, obejmujących usprawnienia administracyjno-prawne i dedykowany system wsparcia, a także stymulowanie rozwoju spółdzielni energetycznych, co wpłynie na zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w krajowym miksie energetycznym i zwiększy niezależność energetyczną społeczności lokalnych.

Zaproponowane w ustawie rozwiązania promujące funkcjonowanie klastrów energii mają za zadanie pobudzić rozwój tych inicjatyw oraz przygotować je do w pełni profesjonalnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku energii, w którym energetyka rozproszona będzie odgrywać coraz większą rolę.

Dzięki nowym regulacjom klastry energii będą mogły korzystać ze wsparcia, którego uzyskanie będzie uzależnione od posiadania wpisu w rejestrze klastrów energii prowadzonego przez Prezesa URE, a także od spełnienia określonych warunków wskazanych w ustawie. Proponowany system wsparcia odnosi się do ilości energii elektrycznej wytworzonej z OZE przez strony porozumienia klastra energii, wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, a następnie pobranej z tej sieci w celu jej zużycia przez strony porozumienia tego klastra energii, dla danej godziny okresu rozliczeniowego.

Mechanizm wsparcia obejmuje następujące elementy:

- Zwolnienie energii elektrycznej zużywanej przez członków klastra z opłaty OZE oraz z obowiązku umarzania świadectw pochodzenia.
- Zwolnienie energii elektrycznej zużywanej przez członków klastra z opłaty kogeneracyjnej oraz obowiązku umarzania świadectw efektywności energetycznej.
- Obniżenie kosztów usług dystrybucji, tj. składnika zmiennej stawki sieciowej i stawki jakościowej, które jest uzależnione od spełnienia warunków w zakresie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zużycia własnego dla danej godziny okresu rozliczeniowego. Jest ono przewidziane dla członków klastrów energii, które wykażą wyższy poziom autokonsumpcji. Ten instrument wsparcia zakłada 5% upust przy osiągnięciu zużycia własnego powyżej 60%. Wraz ze wzrostem o kolejne 10% członkowie klastra energii uzyskują dodatkowe 5%. W przypadku 100% zużycia własnego upust ten wynosi 25%.

W ramach ustawy z 17 sierpnia 2023 r. wprowadzono także nowe regulacje, których celem jest poprawa warunków dla rozwoju energetyki rozproszonej na terenach wiejskich w formie spółdzielni energetycznej. Nowe, atrakcyjne przepisy mają ułatwić tworzenie i funkcjonowanie tej formy lokalnego zrzeszenia, a także zachęcić podmioty do angażowania się w tego rodzaju inicjatywy. Rozwój spółdzielni energetycznych, wykorzystujących do produkcji energii lokalne zasoby energetyczne, wpłynie pozytywnie na rozwój społeczno -

gospodarczy obszarów wiejskich, które zajmując około 93% powierzchni kraju, mają największe problemy z zapewnieniem stałych dostaw energii.

Należy także podkreślić, że obowiązujące obecnie przepisy zapewniają preferencyjny dla spółdzielni energetycznych system rozliczeń. Zgodnie z art. 38c ust. 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku *o odnawialnych źródłach energii* (Dz.U. 2023 poz. 1436 z późn. zm.) sprzedawca zobowiązany, dokonuje ze spółdzielnią energetyczną rozliczenia ilości energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej wobec ilości energii elektrycznej pobranej z tej sieci w celu jej zużycia na potrzeby własne przez spółdzielnię energetyczną i jej członków w stosunku ilościowym 1 do 0,6.

Celem Ministerstwa Klimatu i Środowiska jest przyśpieszenie transformacji energetycznej kraju poprzez wdrażanie regulacji prawnych mających wpływ na rozwój obywatelskich społeczności energetycznych, spółdzielni energetycznych i klastrów energii. Obecnie Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi prace związane między innymi z:

1. projektem nowelizacji ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. *o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw*. Nowelizacja ta zakłada m.in. szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju kooperatyw energetycznych, wprowadzenie do krajowego porządku prawnego stałego, proceduralnego uproszczenia dotyczącego skrócenia terminów wydawania zezwoleń dla montowanych na budynkach instalacji odnawialnego źródła energii wykorzystujących do wytwarzania energii energię promieniowania słonecznego i położonych na tym samym terenie magazynów energii elektrycznej, pomp ciepła, urządzeń i instalacji niezbędnych do przyłączenia do sieci danej instalacji OZE oraz remontu, odbudowy, przebudowy, nadbudowy lub rozbudowy instalacji OZE.
2. projektem nowelizacji ustawy z dnia 20 maja 2016 r. *o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw*. Projekt ten ma na celu dokonanie dalszych zmian w przepisach dedykowanych dla inwestycji w nowe moce wytwórcze OZE, których efektem będzie zwiększenie ogólnego udziału odnawialnych źródeł energii w krajowym zużyciu energii brutto, ze szczególnym uwzględnieniem energetyki wiatrowej na lądzie.
3. transpozycją Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylającej dyrektywę Rady (UE) 2015/652 do polskiego porządku prawnego. Rewizja Dyrektywy RED II wprowadza istotne zmiany w kontekście energii odnawialnej między innymi dotyczące społeczności energetycznych. Dyrektywa opiera się na wzmocnieniu współpracy społeczności w projektach lokalnych. Umożliwia zachęcanie lokalnych i regionalnych organów administracyjnych do uwzględniania miejscowej społeczności w zakresie energii odnawialnej w planach operatorów dotyczących zakresu rozwoju infrastruktury sieciowej. Wprowadza uproszczone procesy rejestracji i zmniejszone opłaty rejestracyjne dla małych instalacji o mocy poniżej 50 kW dla społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej. Dodatkowo w dyrektywie 2023/2413 uwzględniono efektywny udział społeczności energetycznych w zakresie energii odnawialnej w odniesieniu do wykorzystania ciepła i chłodu w ciepłownictwie i chłodnictwie.

Podsumowując, projektowane zmiany dokonywane są w wielu obszarach dotyczących odnawialnych źródeł energii, a ich wspólnym celem jest zwiększenie ich udziału w krajowym zużyciu energii brutto, a także szeroko pojęty rozwój sektora energii zgodny z ambicjami redukcji emisyjności gospodarki i spełniania zobowiązań międzynarodowych. Należy przyjąć, iż wprowadzenie powyższych zmian będzie miało pozytywny wpływ na otoczenie legislacyjne sprzyjające również rozwojowi społeczności energetycznych.

Ogromne znaczenie dla dynamicznego rozwoju lokalnych wspólnot energetycznych mają jednostki samorządu terytorialnego i instytucje wspierające działalność rolniczą na obszarach wiejskich i wiejsko - miejskich, które aktywnie uczestniczą w procesie edukacji i doradztwa lokalnej społeczności. W tym miejscu należy podkreślić rolę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które wraz z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa (dalej: „KOWR”) służą wsparciem na każdym etapie tworzenia lokalnych wspólnot energetycznych.

W 2023 r. KOWR przeprowadził m.in. w poszczególnych województwach cykle szkoleń w formie warsztatów dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego oraz mieszkańców gmin wiejskich i wiejsko - miejskich z zakresu:

- zakładania i funkcjonowania spółdzielni energetycznych;
- zakładania i funkcjonowania biogazowni rolniczych i jej roli w spółdzielni energetycznej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w odniesieniu do spółdzielni energetycznych został opracowany Podręcznik „Jak założyć i prowadzić spółdzielnię energetyczną?”, skierowany do wszystkich zainteresowanych założeniem i prowadzeniem spółdzielni energetycznej, w którym omówiono aspekty związane z założeniem i działalnością operacyjną spółdzielni energetycznej. Publikacja zawiera także niezbędne dokumenty wraz z objaśnieniami do wykorzystania w procesie tworzenia lokalnej spółdzielni energetycznej.

Podręcznik jest dostępny pod linkiem <https://www.gov.pl/web/kowr/podrecznik-renaldo-pn-jak-zalozyc-i-prowadzic-spoldzielnie-energetyczna>.

Ponadto oprócz wyżej wymienionych form wsparcia na stronach internetowych KOWR poza ww. podręcznikiem znajdują się:

- kalkulator umożliwiający oszacowanie bilansu energetycznego i korzyści z założenia spółdzielni energetycznych;
- webinar z zakresu zakładania spółdzielni energetycznych;
- materiały animowane o ww. tematyce;
- broszury i materiały informacyjne opisujące m.in. dobre praktyki, wyzwania i bariery w zakładaniu i funkcjonowaniu spółdzielni energetycznych.

Jak wskazano we wstępie najnowsze regulacje prawne umożliwiające rozwój obywatelskich społeczności energetycznych, a także spółdzielni energetycznych i klastrów energii zostały już wprowadzone do krajowego porządku prawnego.

Dzięki solidnym ramom prawnym, preferencyjnemu systemowi wsparcia i działaniom edukacyjnym, promującym współpracę na poziomie lokalnym, widoczna jest dużo większa aktywność w sektorze spółdzielni energetycznych wśród samorządów, przedsiębiorców i rolników. Obecnie w Polsce działają 33 spółdzielnie energetyczne, a wg danych Krajowej Izby Klastrów Energii i Odnawialnych Źródeł Energii działa także około 170 klastrów energii, w tym 66 klastrów, które w latach 2017-2018, w konkursach przeprowadzonych przez

Ministerstwo Energii uzyskały Certyfikat Pilotażowego Klastra Energii i zostały wpisane na Listę Pilotażowych Klastrow Energii.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia jestem głęboko przekonany, że ustanowione ramy prawne, ocena skutków wdrożenia regulacji prawnych oraz odpowiadanie na potrzeby zgłaszane przez społeczności energetyczne wpłyną na ich zrównoważony i dynamiczny rozwój w Polsce.

Z wyrazami szacunku

Miłosz Motyka
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/